

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

4. Діагностика обдарованості у фізико-математичній сфері у школі/ Бажанюк В.С. *Проблеми загальної та педагогічної психології - збірник наукових праць Інституту психології ім.П.С. Костюка АПН України. Т.7. Вип.1.* Київ: 2005. С.48-60.

5. Морозова Л. Питання дитячої обдарованості в американській системі шкільної освіти. *Рідна школа. №7. 2006. С.78-80.*

*Стаття надійшла до редакції
23 листопада 2025 р*

**ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА
ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ
ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА**

УДК 378.093.2.017 : 37.091.4 Робінсон

КУЗЬМИНСЬКА ДІНА,

Викладач КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Постановка проблеми. У сучасній освіті особливого актуальності набуває розвиток таких якостей здобувача, які забезпечують не лише засвоєння знань, а й їх творче застосування, критичне осмислення та побудову індивідуальної траєкторії особистісного й професійного зростання. Однією з таких характеристик є креативно-рефлексивний потенціал, проте його структура, педагогічні умови розвитку та способи інтеграції в освітній процес потребують уточнення й наукового обґрунтування.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання творчості в освіті широко висвітлені у працях Кена Робінсона, який підкреслює динамічність нестандартного мислення, взаємодію процесів генерації та оцінювання ідей, значення відкритості, дослідження неоднозначності та прийняття помилок як частини творчого процесу. У педагогічній літературі також виокремлюються підходи до творчої діяльності, пов'язані з інтеграцією групової роботи, відкритих завдань та проєктної діяльності.

Мета статті – проаналізувати зміст, структуру та педагогічні умови розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти на основі концепції творчості Кена Робінсона та сучасних підходів до творчого навчання.

Виклад основного матеріалу. Креативно-рефлексивний потенціал особистості доцільно розглядати як цілісну характеристику, у якій поєднуються здатність людини усвідомлювати власні мотиви, переконання й внутрішні суперечності та вміння творчо мислити, знаходити нові смисли й по-новому інтерпретувати досвід. У контексті сучасної освіти розвиток цього потенціалу є ключовим, оскільки саме він забезпечує здатність здобувачів освіти не лише відтворювати знання, а й генерувати інноваційні ідеї, критично оцінювати власну діяльність і відповідально будувати індивідуальну траєкторію особистісного та професійного зростання [1].

У працях Кена Робінсона творчість осмислюється як базова здатність людини, що має ключове значення для сучасної освіти та розвитку суспільства. Автор визначає творчість як *процес формування оригінальних ідей, що мають цінність* [3, с. 132]. Це визначення містить три основні елементи – процесуальність, оригінальність і цінність. У цих компонентах сконцентрована концепція творчості К. Робінсона, яка підкреслює її динамічність та залежність від взаємопов'язаних стадій, де творчість тлумачиться не як одноразовий акт, а як

тривалий процес, у якому взаємодіють різні компоненти [2; 3]. Автор виділяє два ключові процеси: *створення*, що передбачає генерацію нових ідей та *оцінювання*, що дає змогу перевірити їхню актуальність, якість та відповідність меті. Творчий результат виникає саме на перетині цих двох процесів, оскільки якість творчого продукту залежить від того, наскільки людина вміє поєднувати етап створення з етапом оцінювання. Звідси випливає педагогічне завдання: допомогти здобувачам освіти оволодіти цим поєднанням, навчити їх переходити від генерації до критичного аналізу.

«Освіта – не лінійний процес підготовки до майбутнього. Її мета – плекати таланти й здібності, які дадуть нам змогу повноцінно жити в теперішньому моменті й творити майбутнє для самих себе» [3, с. 205]. У педагогічній концепції дослідник розрізняє два підходи до організації творчої діяльності в освіті – *навчання за допомогою творчості* і *навчання задля творчості* [3, с. 222]. Навчання за допомогою творчості полягає у використанні творчих методів для засвоєння навчального матеріалу. Тут творчість виступає інструментом мотивації та активізації здобувачів освіти. Навчання, спрямоване на розвиток креативності, має іншу мету – формування творчих здібностей особистості. Це передбачає таку організацію освітнього процесу, за якої здобувачі отримують досвід роботи з відкритими запитаннями, пошуку альтернативних рішень, участі у групових проєктах і використання уяви для аналізу інформації різного змісту [3].

Кен Робінсон підкреслює, що творчість формується через дослідження неоднозначності, виявлення зв'язків між різними явищами та аналіз суперечностей. Саме тому навчання задля творчості має опиратися на відкритість, дослідницький підхід і прийняття помилок як частини процесу. Науковець визначає структуру

творчого навчання через три головні педагогічні завдання: *заохочення* – формування у здобувачів освіти віри у власний творчий потенціал і готовності експериментувати. Це базова умова, без якої розвиток творчості неможливий; *визначення* – допомога особистості виявити власні творчі здібності, інтереси й «стихію». Автор наголошує, що всі люди здатні до творчості, але в різних галузях: творчий музикант не обов'язково є творчим математиком, і навпаки; *розвиток* – організація навчання, що дозволяє суб'єктам освітнього процесу удосконалювати творчі вміння через дослідницьку діяльність, ризик, критичне мислення та самовираження [3].

Учений формулює низку принципів, які педагог має реалізувати, якщо його мета – сприяти розвитку творчих здібностей здобувачів освіти: *заохочувати* експериментування та дослідження й формувати толерантність щодо помилок; стимулювати появу нових ідей без негайної критики; *підтримувати* можливість вираження особистісних переживань та почуттів; *пояснювати й проговорювати* етапи творчого процесу; *розвивати* інтуїцію та естетичні судження; *формувати* навички критичного оцінювання ідей. Ці умови створюють простір, у якому творчість може розвиватися як природний і водночас педагогічно організований процес [3].

У працях Кена Робінсона підкреслюється важливість розмежування понять «творчість» та «інновація». На думку автора, освітні та професійні організації частіше говорять про інновації, тоді як справжня культура інновацій неможлива без розвитку творчості. Він наголошує, що інноваційність ґрунтується на підтримці трьох взаємопов'язаних процесів: уяви, творчості та новаторства. Уява визначається як здатність викликати подумки образи подій, ідей і можливостей, які не сприймаються безпосередньо органами чуття. Творчість К.

Робінсон, як уже зазначалося вище, трактує як процес формування оригінальних ідей, що мають цінність. Новаторство ж означає практичне втілення таких ідей. Отож творчий процес має триєдину структуру: уява дає змогу бачити можливості, творчість генерує нові ідеї, а новаторство реалізує їх у практиці. Освіта, що спрямована на розвиток творчості, повинна забезпечити умови для гармонійної взаємодії цих трьох компонентів.

Особливу увагу Кен Робінсон приділяє ролі творчого лідера як ключової фігури, що визначає характер взаємодії між уявою, творчістю та новаторством. Він виокремлює три сфери діяльності творчого лідера – *особисту, групову та культурну*, кожна з яких має власні принципи і завдання. В *особистій сфері* головним завданням творчого лідера є підтримка творчого потенціалу кожного учасника освітнього процесу. Перший принцип у межах цієї сфери – визнання того, що *кожна людина володіє творчими здібностями*; другий – розуміння, що новаторство є результатом уяви; ранні етапи будь-якого проєкту невід’ємно пов’язані з творчим пошуком, імпрровізацією, мозковим штурмом та експериментуванням. Третій принцип полягає в тому, що *творчість є навичкою, яку можна розвивати*: вона не обмежується натхненням, а потребує майстерності, досвіду і систематичної практики. *Групова сфера* пов’язана з умінням формувати й підтримувати творчі команди. Четвертий принцип підкреслює *значення різноманіття*: творчість зростає там, де є відмінності досвідів, поглядів і стилів мислення; п’ятий принцип – *необхідність співпраці*: інновації виникають із взаємодії, а не ізольованої роботи. Шостий принцип – *важливість часу*: творчий процес неможливо форсувати, тому освітнє середовище має забезпечувати простір і темп, необхідні для визрівання ідей. *Культурна сфера* охоплює створення

загальної атмосфери новаторства в організації. Сьомий принцип наголошує, що *творчі культури гнучкі та відкриті до змін*; восьмий принцип підкреслює *роль допитливості*: інтерес, питання, дослідження мають бути основою освітньої взаємодії. Дев’ятий принцип акцентує *значення творчих просторів* – фізичних і ментальних середовищ, що стимулюють уяву, створення ідей і дослідницьку діяльність [3, с. 185-204].

«Освіта і професійний вишкіл – це ключі до майбутнього. Ключ можна обертати у два боки. Повернете в один бік – і замкнете ресурси; повернете в інший – відімкнете ресурси і повернете людям їхнє справжнє Я» [3, с. 231]. Ця думка підкреслює, що якість освіти вимірюється тим, наскільки вона відкриває простір для реалізації автентичної інтенції особистості.

Висновки. Креативно-рефлексивний потенціал є важливим чинником успішності здобувачів освіти в умовах сучасних змін. Його розвиток можливий за умови цілеспрямованої організації творчого навчання, що поєднує рефлексію, генерацію ідей та їх критичний аналіз. Концепція Кена Робінсона дозволяє педагогічно структурувати творчий процес і виокремити принципи, які забезпечують розвиток творчих здібностей здобувачів. Реалізація цих принципів у практиці сучасної освіти сприятиме становленню особистості, здатної до інноваційного мислення й самостійного прийняття рішень.

Перспективи подальших досліджень пов’язані з уточненням діагностичних критеріїв креативно-рефлексивного потенціалу особистості здобувачів освіти, експериментальною перевіркою ефективності педагогічних технологій творчого навчання та розробкою методичних рекомендацій для впровадження відповідних підходів у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кузьминська Д.М. Ідея креативної рефлексивності та її психологічне обґрунтування. *Психологія і суспільство*. 2024. № 1. С.159-170. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2024.01.159>
2. Робінсон К., Ароніка Л. Ви, ваша дитина і школа. Як прокласти шлях до найкращої освіти. Львів: Літопис, 2018. 240 с.
3. Робінсон. К. Освіта проти таланту. Сила творчості. Львів: Літопис, 2017. 256 с.

*Стаття надійшла до редакції
23 листопада 2025 р*

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

УДК 373.3.091.2:57.081.1

ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ,

здобувачки фахової передвищої освіти

Луцького педагогічного фахового коледжу

КЗВО «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради, м.

Науковий керівник: Алла Хомячук,

викладач КЗВО «Луцький педагогічний інститут»

Волинської обласної ради

Постановка проблеми. Сьогодні інтегрований курс «Я досліджую світ» займає провідне місце у формуванні світогляду здобувачів початкової освіти. Він є структурною основою природничої, соціальної та громадянської освітньої галузей у початковій школі. Під час реалізації концепції Нової української школи дуже актуальним є переосмислення методики організації уроків, адже саме інтеграція змісту забезпечує системне пізнання довкілля, явищ і процесів. Для впровадження інтегрованого курсу необхідним було оновлення педагогічних стратегій. Вони спрямовані на розвиток дослідницьких умінь, критичного мислення, здатності працювати в групах та брати участь у рефлексивній діяльності [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Освітній процес у рамках курсу «Я досліджую світ» передбачає широке застосування діяльнісного підходу. Цей підхід дуже цінний, адже здобувачі початкової освіти не просто слухають і відтворюють інформацію, але й розв'язують

проблемні ситуації, ставлять запитання, здійснюють досліді, обговорюють свої спостереження та роблять висновки. Це дозволяє формувати в них науковий стиль мислення, уміння аналізувати взаємозв'язки явищ, застосовувати знання у практичних ситуаціях. Дослідження показують, що рівень пізнавальної активності учнів підвищується в процесі проблемного навчання. Він стимулює пошукову діяльність, формує навички самостійного здобуття інформації та критичного осмислення матеріалу [5].

Мета тез. Узагальнення сучасних науково-методичних підходів до організації уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі та визначення ключових особливостей їх проведення в умовах реалізації концепції Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Особливе місце у процесі вивчення курсу займає проєктна діяльність. Вона сприяє одночасному розвитку багатьох компетентностей: природничої,